

This eChok volume of
Genesis ~ Volume 1

Dedicated in loving memory of
**Joseph and Adele
Mizrahi ל"ה**

by their son ~ David

and in memory of

Arthur Sulcov ל"ה

*by his loving wife Esther
and children ~ Robert and Sherry*

In memory of
**Jacob and Mary
Hidary**

By their Children

יכון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד 1 דמילוי יוד דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת נשמה של שבת שעברה

א וַיֹּאמֶר יי לְאַבְרָם אֵינֶל לְךָ
מֵאַרְצְךָ וּמִמְלַדְוֹתֶךָ וּמִבְּמִית
אַבְרָם לְאַרְעָא דִּי אַחְוַנְךָ:
ב וְאַעֲבֹדְנֶךָ לְעַם סְגִי וְאַבְרַכְנֶךָ
וְאַרְבִּי שְׁמֶךָ וְתֵהֵא מְבָרְךָ:

יב א וַיֹּאמֶר יְדוּהָ אֶל-אַבְרָם לְךָ-לְךָ
מֵאַרְצְךָ וּמִמְלַדְוֹתֶךָ וּמִבְּמִית אֶבְיֶךָ אֶל-
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ: ב וְאַעֲשֶׂךָ לְגוֹי גְּדוֹל
וְאַבְרַכְךָ וְאַגְדִּלָּה שְׁמֶךָ וְהִיָּה בְרָכָה:

12 (1) And the Lord said to Avram, Go for yourself, from your land, from your birthplace and from your father's house — to the Land that I will show you.
(2) And I shall make you into a great nation, I shall bless you and make your

RASHI

רש"י

12 (1) Go for yourself — [i.e., God says:

Go to that Land] for your own benefit, for your own good. [And how so?] For there, “I shall make you into a great nation,” while here [in your homeland], you will not merit to have children (Rosh Hashanah 16b). Furthermore, [if you go there,] I shall publicize your good name throughout the world (see Bereishit Rabbah 39:2). (1-2) And I shall make you into a great nation — Since traveling causes three things — it diminishes the production of children, decreases one's wealth and lessens one's

(א) לְךָ-לְךָ. לְהִנְאָתָךְ וּלְטוֹבוֹתָךְ, וְשֶׁ אֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גְּדוֹל, וְכֵאֵן אֵי אַתָּה זוֹכֵה לְבָנִים, וְעוֹד שְׂאוּדִיעַ טַבְעָךָ בְּעוֹלָם: (ב) וְאַעֲשֶׂךָ לְגוֹי גְּדוֹל. לְפִי שְׂהַדְרָךְ גּוֹרְמַת לְשִׁלְשָׁה דְבָרִים: מִמְעַטַּת פְּרִיָה וּרְבִיָה, וּמִמְעַטַּת אֶת הַמְמוֹן וּמִמְעַטַּת אֶת הַשֵּׁם, לְכָךְ הוֹקֵק לְשִׁלְשׁ בְּרָכוֹת הַלָּלוּ, שְׂהַבְטִיחוּ עַל הַבָּנִים, וְעַל הַמְמוֹן וְעַל הַשֵּׁם. (סְפָרִים אַחֲרִים: וְהוּו: “וְאַגְדִּלָּה שְׁמֶךָ:” הַרִינִי מוֹסִיף אוֹת עַל שְׁמֶךָ שְׁעַד עֲכָשׁוּ שְׁמֶךָ אַבְרָם, מִכֵּאֵן וְאֵילָף, אַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם עוֹלָה רַמ"ה, כְּנִגּוּד אַבְרָיו שֶׁל אָדָם, בְּרַש"י יֶשׁוּן: וְאַבְרַכְךָ. בְּמִמּוֹן (בְּרַאשִׁית רַבָּה): וְהִיָּה בְרָכָה. הַבְּרָכוֹת נִתְּנוֹת בְּיָדְךָ, עַד עֲכָשׁוּ הָיוּ בְיָדִי, בְּרַכְתִּי לְאָדָם וְנָח,

therefore, Avraham needed blessings for these three things [when he was to set out on the journey]. Accordingly, God promised him [that he would be blessed] regarding children, wealth and fame. [As our verse says here, “I shall make you into a great nation” — children; “I shall bless you” — wealth (see Rashi below); and “I shall ... make your name great” — fame.] [(Regarding fame, our verse says, “I shall ... make your name great;”) this phrase וְאַגְדִּלָּה שְׁמֶךָ, literally, “and I shall make your name bigger” alludes to the following: God says, “I shall add an extra letter to your name. Until now, your name was Avram (אַבְרָם); but from now on, it will be Avraham (אַבְרָהָם).” (see verse 17:5 below) The name אַבְרָהָם (by using the numerical value that each letter signifies and adding them together,) has a (total) numerical value of 248, which corresponds to the (248) major functional organs in a man's body. (ibid.)] I shall bless you — with wealth; this is taught in Midrash Bereishit Rabbah (39:11). וְהִיָּה בְרָכָה — [literally, “and you will be a blessing,” means here:] Blessings are hereby given over into your authority. Until now, [says God,] they were solely in My authority [i.e., blessings were imparted exclusively by Me]. I was the One Who blessed Adam and Noach. But from now on, you may bless anyone you wish [and I shall thereby impart My

ג וְאַבְרָהָהּ מְבַרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אֲאָר וְנִבְרָכִי ג וְאַבְרָהָהּ מְבַרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ

name great, and you will be [able to give] a blessing. (3) And I shall bless those

RASHI

רש"י

blessing through yours]. (ibid.) Another explanation of our verse: [In the beginning of the Shemoneh Esreh [— eighteen-blessing] prayer recited three times daily, and additionally on holidays, we say, ... The God of Avraham, the God of Yitzchak and the God of Yaakov; and that blessing ends up, Blessed are You O Lord, the Shield of Avraham. Thus, here,] “I shall make you into a great nation” — alludes to the fact that we say, God of Avraham [because the expression in Scripture, God of ..., must only refer to a

וּמַעֲבֹשׁוּ, אֶתְהָ תְבַרְךָ אֶת אֲשֶׁר תַּחֲפֹץ (בראשית רבה). דָּבָר אַחֵר: “וְאַעֲשֶׂךָ לְגוֹי גְדוֹל”, זֶהוּ שְׂאוֹמְרִים: אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, “וְאַבְרָהָם”, זֶהוּ שְׂאוֹמְרִים: אֱלֹהֵי יִצְחָק, “וְאַגְדְּלֶה שְׁמֶךָ”, זֶהוּ שְׂאוֹמְרִים: אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, יְכוּל יִהְיֶה חוֹתְמִין בְּכֹל? תְּלַמּוּד לומר: “וְהִיָּה בְּרַכְּהָ”, כִּי חוֹתְמִין וְלֹא בְהֵם: מֵאַרְצָה. וְהִלָּא כְּבָר יֵצֵא מִשָּׁם עִם אָבִיו וְיָבֵא עַד לְחָרְוֶן? אֲלֵא כִּי אָמַר לוֹ: הִתְרַחַק עוֹד מִשָּׁם וְצֵא מִבֵּית אָבִיךָ: אֲשֶׁר אֲרָאךָ. לֹא גָלָה לוֹ הָאָרֶץ מִיָּד, כִּדִּי לְחַבְבָּהּ בְּעֵינָיו וְלָתֵת לוֹ שָׂכָר עַל כָּל דְּבוּר וְדְבוּר. כִּי־יֵצֵא בּוֹ: “אֶת בְּנֶךָ, אֶת יְחִידְךָ, אֲשֶׁר אֶהְבֵּת אֶת יִצְחָק.” כִּי־יֵצֵא בּוֹ (שָׁם) “עַל

*great nation, never referring to an individual. Thus showing us that Avraham was indeed made into a great nation]; [then, the additional phrase,] “I shall bless you” [alludes to that blessing of becoming a great nation, applying also to Avraham's son Yitzchak, thus] referring to us saying, God of Yitzchak; [similarly, when our verse continues,] “I shall ... make your name great,” it alludes to [the same blessing being continued on to Yaakov the son of Yitzchak, and thus,] we say, God of Yaakov. Now, [since the blessing was applied to all three patriarchs,] one might think that [this first blessing of the Shemoneh Esreh prayer] would therefore conclude with the mention of all three [saying e.g., Blessed are You, O Lord, Shield of Avraham, Yitzchak and Yaakov]. However, Scripture ends our verse with *וְהִיָּה בְרַכְּהָ* [understood literally here as, “and you will be the blessing,” i.e., God says,] They will conclude [the first blessing of the Shemoneh Esrei prayer] with only you Avraham, and not with the others [when they will say, Blessed are You, O Lord, Shield of Avraham] (Pesachim 117b). **From your land** — But had Avraham not already gone out of his land together with his father, and reached Charan? However, this is what God was effectively saying to Avraham: “Go further away from your land, and get away from your father's house!” **[To the Land] that I will show you** — But God did not immediately reveal to Avraham the identity of the Land [of his destination], in order to make it beloved in Avraham's eyes [since the very anticipation of not knowing the destination where God is guiding him, will infuse an affection towards it], and in order to give him a reward for every separate command [given to Avraham here, rather than God simply saying, Go to the Land of Canaan]. Similar to this is [God's command to Avraham to bring up his son Yitzchak as a bound offering. Instead of God simply saying, Bring Yitzchak up as an offering, He says (Genesis 22:2),] “your son, your only one, the one whom you love — Yitzchak” [in order to give Avraham, when he fulfilled God's word, a reward for every separate command regarding the matter]. And also similar to this is (ibid.), “[and bring him*

אֵילוּט וַיִּתְּבַרְכוּן בְּדִילְךָ כָּל
 זְרַעֵי אֶרֶץ: ד וְאֵזֶל אַבְרָם
 כְּמֵא דְמִלִּיל עַמִּיה יי וְאֵזֶל
 עַמִּיה לֹט וְאַבְרָם בַּר שִׁבְעִין
 וַחֲמֵשׁ שָׁנִין בְּמִפְקֵיה מִחָרָן:
 ה וַדְּבַר אַבְרָם ית שָׂרִי אֶתְתִּיה
 וַיֵּת לֹט בַּר אַחֻהִי וַיֵּת כָּל
 קְנִינָהוֹן דִּי קָנָו וַיֵּת נַפְשָׁתָא
 דְשַׁעֲבִידוֹ לְאֹרִיתָא בְּחָרָן

בְּךָ כָּל מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה: ד וַיֵּלֶךְ אַבְרָם
 כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לֹט
 וְאַבְרָם בֶּן־חַמֶּשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה
 בְּצֵאתוֹ מִחָרָן: ה וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת־שָׂרִי
 אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לֹט בֶּן־אָחִיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם
 אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת־הַנַּפְשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ בְּחָרָן

who bless you, and the one that curses you I shall curse. And all the families on earth will be blessed through you. (4) So Avram went as the Lord had spoken to him. And Lot went with him. And Avram was seventy-five years old when he went out from Charan. (5) And Avram took Sarai his wife, Lot his brother's son, all their assets which they had amassed and the people whom they had acquired in Charan — and they went out, to go to the Land of Canaan. They

RASHI

רש"י

up there ...] upon one of the mountains that I will tell you.” A further similar example is (Jonah 3:2), “and upon it, make the proclamation that I will tell you.” (Bereishit Rabbah 39:9) (3) [And all the families on earth] will be blessed through you — There are many Aggadic explanations of this verse. And the following is its simple meaning: A man says to his son, “May you be like Avraham” [thus the meaning of people being “blessed through you”].

אחד ההרים אשר אמר אליך. כיוצא בו (יונה, ג):
 “ויקרא עליה את הקריאה אשר אנכי דובר אליך:
 (ג) ונברכו בך. יש אגדות רבות, וזהו פשוטו: אדם
 אומר לבנו: תהא כאברהם, וכן כל ונברכו בך”
 שבמקרא, וזה מוכיח: “בך יברך ישראל לאמר
 ישמך אלהים באפרים וכמנשה:” (ה) אשר עשו
 בחרון. שהכניסו תחת כנפי השכינה: אברהם מגיר
 את האנשים ושרה מגירת הנשים, ומעלה עליהם
 הכתוב באלו עשאוהו ופשוטו של מקרא: עבדים
 ושפחות שקנו להם, כמו: “עשה את כל

Likewise, wherever the expression of being “blessed through someone” occurs in Scripture [it means that people will bless by saying, “May you be like such-and-such”]. And the following verse (Genesis 48:20) proves this [by actually specifying this idea]: “Israel will bless through you (בך יברך), saying, May God make you like Ephraim and Menashe.” (5) [את הנפש] אשר — [literally, “the souls that they had made in Charan.”] But did Avraham and Sarah “make” these souls?! However, the meaning is [that they brought these people under the wings of the Divine Presence; Avraham would convert the men [to believe in the True God], while Sarah would convert the women. And Scripture attributes [Avraham's and Sarah's converting these people] as if they had actually “made” those souls (Bereishit Rabbah 39:14). And the simple meaning [of the expression עשו בחרון]: Slaves and maidservants that they had acquired [thus “made”] for themselves. Similar verses [where עשה, literally “made,” is] used to mean “acquired” or “amassed,” are (Genesis 31:1), “he made (עשה) all this wealth,” and

ישראל מטמרא מן קדם יי ומן קדם אלהי דיני יעדי: כח הלא ידעתא אם לא שמעתא אלהא עלמא יי די ברא יסודי ארעא לא בעמל ולא בליאו לית סוף לסוכלתנותיה: כט דיהב לצדקיא דמשלהן לפתגמי אורייתא חוקמא ודלית להון תקוף נכסין מסגי: ל וישתלהון עולמין חייבין וילאון ורוקי רשיעיא

מידוה ומאלהי משפטי יעבור: כח הלא ידעתא אם לא שמעתא אלהי עולם ו ידוה בורא קצות הארץ לא ייעה ולא ייגע אין חקר לתבונתו: כט נתן ליעה כח ולאין אונים עצמה ירבה: ל ויעפו נערים ויגעו ובחורים כשול יפשלו: לא וקוי ידוה יחליפו כח יעלו אבר פנשרים ירוצו ולא ייגעו ילכו ולא ייעפו: מא א החרישו אלי איים ולאמיים יחליפו כח יגשו אז ידברו יחדו למשפט נקרבה:

אתקלא יתקלון: לא ודסברו לפורקנא דיי? יתפנשו מביני גלותהון ויוספון חיל ויתחדתון לעולמתהון כצמיח דסליק על גדיפי נישרין ירהטון ולא ילאון יהכון ולא ישתלהון: א אציתו למימרי נגון ומלכוון ווספון חיל יתקרבו בכו מללון פחדא לדינא נתקרב:

hidden from the Lord, and from my God, my judgment passes"? (28) Do you not know — if you have not heard — an everlasting God is the Lord, the Creator of the ends of the earth; He neither tires nor wearies; there is no fathoming His understanding. (29) Who gives the tired strength, and to him who has no strength, He increases strength. (30) Now youths shall become tired and weary, and young men shall stumble. (31) But those who put their hope in the Lord shall renew [their] vigor, they shall raise wings as eagles; they shall run and not weary, they shall walk and not tire. **41** (1) Be silent to Me, you islands, and kingdoms shall renew [their] strength; they shall approach, then they shall speak, together to judgment let us draw near.

RASHI

רש"י

in exile. My way has been hidden from the Lord — He hid from before His eyes all that we served Him. (29) — ולאין אונים — *עצמה ירבה — He increases strength. (30) Now youths shall become tired — The might of your enemies who are devoid [המנוערין] of commandments. And young men — who are now mighty. (31) Shall renew [their] vigor — [They shall be] renewed and strong.*

העלים עיניו מכל מה שעבדנוהו: (כט) ולאין אונים. ולמי שאין לו כח. עצמה ירבה. מרבה לו אמין: (ל) ויעפו נערים. גבורת אויביכם המנערין מן המצות: ובחורים. שהם עכשיו גבורים: (לא) יחליפו כח. חדש וזוק: אבר. כנף: (א) החרישו אלי. לשמע דברי ושתקו: איים. אמות: יחליפו כח. יתחזקו בכל גבורתם אולי יעמדו בדין: יגשו. הלום וידברו: נקרבה. נתוכח:

Islands — nations. Shall renew [their] strength — They shall strengthen themselves with all their might, perhaps they will succeed in their judgment by force. They shall approach — here, and they shall speak. Let us draw near — to reprove them.

Writings Mishlei 2-3

כתובים משלי פרק ב-ג

כ בְּדִיל הַלֵּךְ בְּאַרְחַתָּא דְטָבִי
 וּשְׁבִילֵי דְצְדִיקֵי תִנְטֹר:
 כא מְטוּל דְתַרְצִי עֲמֵדִין
 בְּאַרְעָא וְאַלִין דְלֵא מוּם
 מְשִׁתְרִין בְּה: כב וְרִשְׁעִיא מִן
 אַרְעָא נְסוּפּוֹן וּבִזּוּזֵי גְתַעֲקִרוּן
 מִנָּה: א בְּרִי נִימוּסֵי לֵא תִנְשִׂי
 וּפּוֹקֵדְנֵי יִנְטֵר לְבָבְךָ: ב מְטוּל
 דְנוֹגְדָא דְיוֹמְתָא וּשְׁנִיא דְחֵי
 וּשְׁלָמָא נּוֹסְפוֹן לְךָ: ג טִיבוּתָא

כ לִמְעַן תֵּלֵךְ בְּדַרְךְ טוֹבִים וְאַרְחֹת צְדִיקִים
 תִּשְׁמָר: כא כִּי־יִשְׁרִים יִשְׁכְּנוּ־אֶרֶץ וּתְמִימִים יִוְתְרוּ
 בָּהּ: כב וְרִשְׁעִים מֵאֶרֶץ יִכְרְתוּ וּבִזְזִים יִסְחוּ מִמֶּנָּה:
 א בְּנֵי תוֹרָתִי אֶל־תִּשְׁכַּח וּמִצְוֹתַי יִצַּר לְבָבְךָ: ב כִּי
 אַרְךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לְךָ: ג חֶסֶד
 וְאֱמֶת אֶל־יַעֲזֹבְךָ קִשְׁרָם עַל־גְּרָגְרוֹתֶיךָ כְּתָבָם
 עַל־לִיחַ לְבָבְךָ:

וְקוֹשְׁטָא לֵא נִשְׁבְּקוּנְךָ קְטוּרָנוֹן בְּצוּרְךָ וְכָתוּב אֲנוּן עַל לִיחַ דְלְבָבְךָ:

(20) That you may walk in the way of good [men], and keep the paths of the righteous. (21) For the upright shall dwell in the land, and the wholehearted shall remain in it. (22) But the wicked shall be cut off from the land, and the faithless shall be plucked up out of it. **3** (1) My son, forget not my teaching; but let your heart keep my commandments. (2) For length of days, and years of life, and peace, they will add to you. (3) Let not kindness and truth forsake you; bind them about your neck, write them upon the tablet of your heart.

RASHI

רש"י

(21) **Shall dwell in the land** — *This refers to the world to come. Shall remain in it* — *when the wicked will descend to Gehinnom.*

(כא) וְיִשְׁכְּנוּ אֶרֶץ. לְעוֹלָם הַבָּא: יוֹתְרוּ בָהּ. בְּשִׁירְדוֹ
 רִשְׁעִים לְגִיהֵנוֹם: (כב) יִסְחוּ. יִדְחוּ:

(22) **Shall be plucked out** — *they shall be banished.*

Mishnah Berakhot, chapter 3

משנה ברכות פרק ג

(1) One whose dead [who is a close relative regarding whom he is obligated to mourn] lies before him [i.e., is not yet buried] is exempt from the recital of the *shema* and from *tefilah* and from *tefillin* [and from all the precepts laid down in the Torah because he is occupied with the obligation of burial]. With regard to the bearers of the bier and those who relieve them and those who relieve them again, whether in front of the bier [who still have to carry] or behind the bier [who have already carried] — those if still required for the bier, are

א מי שְׁמָתוֹ מוּטָל לְפָנָיו, פְּטוּר מִקְרִיאַת שְׁמַע, (וּמִן הַתְּפִלָּה) וּמִן הַתְּפִלִּין. נוֹשְׂאֵי הַמִּטָּה וְחַלּוּפֵיהֶן וְחַלּוּפֵי חַלּוּפֵיהֶן, אֶת שְׁלִפְנֵי הַמִּטָּה וְאֶת שְׁלֵאֲחַר הַמִּטָּה, אֶת

רבנו עובדיה מברטנורא

א מי שמתו מוטל לפניו. אחד מן הקרובים שחייב להתאבל עליהם, מוטל עליו לקברו: פטור מק"ש. משום דטריד טרדא דמצוה: וחלופיהן. שכן דרך שמתחלפין, לפי שהכל רוצים לזכות במצוה: את שלפני המטה. המזומנים

exempt; but those [who follow and are] not required for the bier are not exempt [from the *shema*]. Both however, are exempt from [saying] the *tefilah* [because it is not a Torah obligation, as is the *shema*]. (2) When they have buried the dead and returned [from the grave]: if they have time to begin and finish [one paragraph of the *shema*] before forming

the row [to console the mourners], they should begin; but if not, they should not begin. As for those who stand in the row, [if they stand two deep] those on the inside are exempt [for they see the mourners], but those on the outside [who do not see them] are not exempt. (3) Women, slaves, and minors [even those who have reached the age of education] are exempt from reciting the *shema* [since it is a *mitzvat aseih shehazman grama* — a positive, time-oriented commandment, and these categories of people are exempt from time-oriented commandments; the Mishnah specifies the *shema*, for otherwise, one might think they nevertheless are required, because it entails the acceptance of the yoke of Heaven] and from putting on *tefillin* [also a time-oriented obligation; the Mishnah specifies this to prevent drawing an analogy from the obligation of *mezuzah*], but they are subject to the obligations of *tefilah* [this is a Rabbinical obligation, and the Rabbis included these categories in the obligation], *mezuzah*, and grace after meals. (4) A *ba'al kerī* [one who had a seminal discharge and is ritually impure until he immerses in a *mikvah*] says the words [of the *shema*] mentally [at the proper time] without

שְׁלֵמֶטָה צָרַף בְּהֵן פְּטוּרִין, וְאֵת שְׂאִין לְמִטָּה צָרַף בְּהֵן חִיבִין. אֵלּוּ וְאֵלּוּ פְּטוּרִין מִן הַתְּפִלָּה: בְּקִבְרוֹ אֵת הַמֵּת וְחֻזְרוּ, אִם יְכוּלִין לְהִתְחִיל וְלִגְמֹר עַד שְׁלֵא יִגִּיעוּ לְשׁוּרָה, יִתְחִילוּ וְאִם לֹא, לֹא יִתְחִילוּ. הָעוֹמְדִים בְּשׁוּרָה, הַפְּנִימִים פְּטוּרִין, וְהַחִיצוֹנִים חִיבִין: גְּנָשִׁים וְעֶבְדִים וְקִטְנִים פְּטוּרִין מִקְרִיאַת שְׁמַע וּמִן הַתְּפִלָּין, וְחִיבִין בְּתְפִלָּה וּבְמִזְוָה וּבְכַרְכַּת הַמְּזוּז: דְּבַעַל קְרִי

רבנו עובדיה מברטנורא

לנשאה כשתגיע המטה אצלם: ואת שלאחר המטה. כלומר בין אותם שלפני המטה, ובין אותם שלאחר המטה, אם המטה צריכה להם לשאתה, פטורים: ואת שאין למטה צורך בהם. כגון ההולכים ללוות את המת לכבודו בלבד חיביבין: אלו ואלו פטורים מן התפלה. דלאו דאורייתא היא כמו ק"ש. ואיכא דאמרי מפני שהיא צריכה כוונה יתירא: ב להתחיל ולגמור. פרשה אחת של ק"ש: לשורה. שהיו עושים שורות שורות סביב האבל לנחמו בשבם מן הקבר: ואם לאו. שהיה הדרך קרוב מן הקבר עד המקום שבו עושים השורה, ואין פנאי להתחיל ולגמור עד שלא יגיעו לשורה: הפנימים. הרואים האבלים: והחיצונים. שאינם רואים פני האבלים: ג נשים ועבדים פטורים מק"ש. אע"פ שהיא מצות עשה שהזמן גרמא, וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, סלקא דעתך אמינא לחיבין הואיל ואית בה מלכות שמים, קא משמע לך. ותפילין מצות עשה שהזמן גרמא הם, דלילה ושבת לאו זמן תפילין נינהו. וסלקא דעתך אמינא הואיל ואתקש תפילין למוזוה נשים נחיבו, קמ"ל: קטנים. אפי' קטן שהגיע לחינוך לא הטילו על אביו לחנכו בק"ש, לפי שאינו מצוי תמיד אצלו בעונת ק"ש. ולא בתפילין, משום דסתם קטן אינו יודע לשמור תפיליו שלא יפיח בהן: וחיביבין בתפלה. דתפלה רחמי היא, ומדרבנן היא, ותקנוה אף לנשים ולחנך בה הקטנים: ובמזוזה. דמהו דתימא הואיל ואתקש לתלמוד תורה, כי היכי דנשים פטורות מתלמוד תורה דכתיב (דברים יא) ולמדנתם אותם את בניכם _ ולא את בנותיכם, הכי נמי נפטרו ממזוזה אע"פ שהיא מצות עשה שלא הזמן גרמא, קמ"ל: בברכת המזון. מבעיא לך אי חיבות בברכת המזון מדאורייתא, כיון דכתיב (שם ה) ואכלת ושבעת וברכת, הויא ליה מצות עשה שלא הזמן גרמא, או שמא אין חיבות מדאורייתא, משום דכתיב (שם) על הארץ הטובה אשר נתן לך, והארץ לא נתנה לנכבות, ולא אפשיטא: ד בעל קרי. עזרא תקן שלא יקרא בעל קרי בתורה, בין שראה קרי לאנסו בין לרצונו, עד שיטבול. ולא מפני טומאה וטהרה, שאין דברי תורה מקבלין טומאה, אלא כדי שלא יהיו תלמידי חכמים מצויין אצל נשותיהן

saying a blessing either before or after [because there is no Torah obligation to recite these blessings; the law regarding the prohibition of a *ba'al kerī* to read in the Torah was instituted to limit sexual relations between scholars and their wives, and not as a matter of ritual purity, since Torah cannot become defiled]. At meals he says [mentally] the grace after [because this is a Torah obligation], but not the blessing before

[because it is only a Rabbinic obligation. The law today, however, is for a *ba'al kerī* to recite all of these]. Rabbi Yehudah says, He recites [all, with his mouth] both before and after. (5) If a man was standing saying the *tefilah* and he remembers that he is a *ba'al kerī* he should not break off [completely] but he should shorten [each blessing by reciting its beginning and its end]. If he went down to immerse himself: if he is able to come up and cover himself and recite the *shema* before the rising of the sun [the practice of the *vatikin* was to recite the *shema* before sunrise], he should go up and cover himself and recite, but if not, he should cover himself with the water [if it is not transparent] and recite. He should, however, not cover himself either with foul water or with water in which something [flax] has been soaked. [And one should not recite near urine] until he pours [a *revi'it* of] fresh water into it. How far should he remove himself from it [undiluted urine] and from excrement [in order to recite]? Four cubits [when the water is behind him or to the side; if it is in front of him, he must remove himself until it is out of sight]. (6) A *zav* (see Chok L'Yisrael Leviticus 1, Torah portion for Friday, Metzora: verse 15:3) who has an emission [even though this immersion does not cleanse him of his impurity as a *zav* since he must also bring a sacrifice, he nevertheless must

מְהֵרָה בְּלִבּוֹ וְאִינוּ מְבָרֵךְ, לֹא לְפָנֶיהָ וְלֹא לְאַחֶיהָ. וְעַל הַמְזוֹן מְבָרֵךְ לְאַחֶיךָ, וְאִינוּ מְבָרֵךְ לְפָנֶיךָ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, מְבָרֵךְ לְפָנֶיהֶם וְלְאַחֶיהֶם: הֲ הִיא עוֹמֵד בַּתְּפִלָּה, וְנוֹזֵךְ שֶׁהוּא בְּעַל קֵרִי, לֹא יִפְסִיק, אֶלָּא יִקְצֵר. יָרַד לְטָבֵל, אִם יָכוֹל לְעֹלוֹת וְלְהִתְכַסּוֹת וְלִקְרוֹת עַד שְׁלֹא תִגָּץ הַחֲמָה, יַעֲלֶה וְיִתְכַסֶּה וְיִקְרָא וְאִם לֹא, יִתְכַסֶּה בְּמִים וְיִקְרָא. אָבֵל לֹא יִתְכַסֶּה, לֹא בְּמִים הָרָעִים וְלֹא בְּמֵי הַמְשֻׁרָה, עַד שִׁטִּיל לְתוֹכָן מִים. וְכַמָּה יִרְחִיק מֵהֶם וּמֵן הַצּוֹאֵה, אַרְבַּע אַמּוֹת: וְזֶב שְׂרָאָה

רבנו עובדיה מברטנורא

כתרגומגלים: **מהרה**. ק"ש בלבו כשהגיע זמן המקרא: **ואינו מברך לפניה ולאחריה**. ואפילו בהרהור, כיון דברכות לאו דאורייתא לא אצרכיהו ובגן: **ועל המזון מברך לאחריו**. דחיובא דאורייתא הוא. ואינו מברך לפניו, דלאו חיובא דאורייתא הוא. וכבר נפסקה ההלכה דבטלוה לטבילתא, ובעלי קריין קורין ק"ש כדרכן ועוסקין בתורה ומתפללין ומברכין כל הברכות, ואין מערער בדבר: **ה לא יפסיק**. תפלתו לגמרי, אלא יקצר כל ברכה וברכה: **ולקרות עד שלא תנץ החמה**. שהותיקין מודקדקים על עצמן לגמור אותה עם הנץ החמה, דכתיב (תהלים עב) ייראוך עם שמש: **יתכסה במים**. ודוקא מים עכורים שאין לבו רואה את הערוה, אבל צלולים לא: **במים הרעים**. מים סרוחים: **במי המשורה**. מים ששורין בהם פשתן: **עד שיטיל לתוכן מים**. חסורי מחסרא והכי קתני, ולא יקרא אצל מי רגלים עד שיתן לתוכן מים, ושיעור המים שיטיל למי רגלים של פעם אחת, רביעית: **וכמה ירחיק מהם**. מן המי רגלים שלא הטיל לתוכן מים, ומן הצואה: **ארבע אמות**. ודוקא כשהוא לצדדים או לאחוריו, אבל לפניו מרחיק כמלא עיניו: **זב שראה קרי**. אע"פ שטמא טומאת שבעה משום זיבה, ואין טבילה זו מטהרתו, אפילו הכי צריך טבילה לדברי תורה כתקנת עזרא, משום קרי. וכן נדה אם באה להתפלל, ופולטת שכבת זרע הרי היא כבעל קרי. ושכבת זרע מטמאה האשה בפליטתה כל שלשה ימים לאחר תשמיש, ולאחר מכאן כבר הסריח בגופה ואין ראוי עוד להיות ולד נוצר ממנו. והכי פירושו, נדה שפלטתה עתה תשמיש ששמה אתמול קודם שראתה, והמשמשת מטתה שראתה נדה אחר ששמה, צריכין

immerse as a *ba'al kerī*], a *niddah* from whom semen escapes [from intercourse prior to becoming a *niddah*], and a woman who becomes a *niddah* during intercourse [i.e., who saw menstrual blood after intercourse both] require immersion [in order to read in the Torah, even though this immersion does not cleanse them of their impurity as a *niddah*]; but Rabbi Yehudah exempts them [from immersion prior to reading the Torah].

רבנו עובדיה מברטנורא

טבילה: ורבי יהודה פוטר. אף במשמשת שראתה נדה פטר ר"י, ואע"ג דמעיקרא בת טבילה הוה ואיכא למימר דלא פקעה חובת טבילה מינה. וכבר כתבנו לעיל דבטלוה לטבילותא, מפני שהיתה תקנה שאין רוב הצבור יכולין לעמוד בה:

Gemara Berakhot 18a

גמרא ברכות דף יח.

Rechavah said in the name of Rav Yehudah: Whoever sees a corpse [on the way to burial] and does not accompany it is liable, being included in the dictum, "He that mocks the poor blasphemes his Maker" (Proverbs 17:5) [for none is poorer than a dead person]. And if he accompanies him, what is his reward? Rav Ashi says, Apply to him the texts: "He that is gracious to the poor lends to the Lord" (Proverbs 19:17) and "He that is gracious to the needy honors Him." Rabbi Chiya and Rabbi Yonatan were once walking about in a cemetery and the blue fringe [of the *tzitzit*] of Rabbi Yonatan was trailing on the ground.

Rabbi Chiya said to him, "Lift it up, so that they [the dead] should not say: 'Tomorrow they are coming to join us yet now they are insulting us!' " He said to him, "Do they know so much? Is it not written, 'But the dead know not anything' (Ecclesiastes 9:5)?" He replied to him, "If you have read once, you have not repeated; if you have repeated, you have not gone over a third time; if you have gone over a third time, you have not had it explained to you. 'For the living know that they shall die' (ibid.) — these are the righteous who in their death are called living, as it says, 'And Benayahu the son of Yehoyada, the son of a living man from Kavze'el, who had done mighty deeds, he smote the two altar-hearths of Moav; he went down and also slew a lion in the midst of a pit in the time of snow.'" (II Samuel 23:20) 'The son of a living man' — are all other people then the sons of dead men? Rather, 'the son of a living man' means that even in his death he was called living [indicating the righteous dead have awareness]. 'From Kavze'el, who had done mighty deeds' — this indicates that he gathered

אמר רחבה אמר רב יהודה כל הרואה המת ואינו מלוהו עובר משום (משלי יז) לועג לרש חרף עושהו. ואם הללוהו מה שכתרו אמר רב אשי עליו הכתוב אמר (שם יט) מלוה ה' חונן דל ומכבדו חונן אביו. רבי חייא ורבי יונתן הוו שקלי ואולי בבית הקברות הוה קשדיא תכלתיה דרבי יונתן אמר ליה רבי חייא דלייה כדי שלא יאמרו למחר באין אצלנו ועכשיו מחרפין אותנו. אמר ליה ומי ידעי כולי האי והא כתיב (קהלת ט) והמתים אינם יודעים מאומה. אמר ליה אם קרית לא שנית ואם שנית לא שלשת ואם שלשת לא פירשו לך. כי החיים יודעים שימותו אלו צדיקים שבמיתתן נקראים חיים שנאמר (ש"ב כג) ובגיהנום בן יהוידע בן איש חי רב פעלים מקבצאל הוא הכה את שני אריאל

[*kibetz*] numerous workers for the Torah. 'He smote the two altar-hearths of Moav' — this indicates that he did not leave his like either in the First Temple or in the Second Temple [Moav being understood as a reference to David, who was descended from Rut the Moabite]. 'He went down and also slew a lion in the midst of a pit in the time of snow' — some say that this indicates that he broke blocks of ice and went down and immersed [to purify himself before studying Torah]; others say that he studied *Sifra d'Bei Rav* [the *halachic midrash* on Leviticus] on a winter's day.

מוֹאָב וְהוּא יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאָרֶי בְּתוֹךְ הַבּוֹר בְּיוֹם הַשֶּׁלֶג. בֶּן אִישׁ חַי אָטוּ כּוֹלֵי עֲלָמָא בְּנֵי מְתֵי גִינְהוּ. אֵלָא בֶן אִישׁ חַי שְׁאִפִּילוּ בְּמִיַּתְתּוֹ קְרוּי חַי רַב פְּעָלִים מְקַבְּצָאֵל שְׂרֵבָה וְקִבֵּץ פְּעָלִים לְתוֹרָה. וְהוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי אַרְיָאֵל מוֹאָב שְׁלָא הִנִּיחַ כְּמוֹתוֹ לֹא בְּמִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן וְלֹא בְּמִקְדָּשׁ שְׁנִי. וְהוּא יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאָרֶי בְּתוֹךְ הַבּוֹר בְּיוֹם הַשֶּׁלֶג. אַכָּא דְאַמְרֵי דְתַבְר גְּזִיזֵי דְבְרֵי דְאֵתְּרָא וְנָתַתּוּ וְטַבְל. וְאַכָּא דְאַמְרֵי דְתַנָּא סְפָרָא דְבֵי רַב בְּיוֹמָא דְסִתּוּא:

זוהר לך דף ע"ו ע"ב

לך לך מארצך וגומר רבי אבא פתח ואמר (ישעיה מו) שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה. שמעו אלי אבירי לב. כמה תקיפין לבייהו דתייבייא דחמאן שבילי ואורחי דאורייתא ולא מסתכלן בהו ולבייהו תקיפין דלא מהדרין בתיובתא לגבי מריהון ואקרון אבירי לב. הרחוקים מצדקה רבי הווייהו אמר דמתרחקי מקדשא בריד הוא ואינן רחיקין מגיה ובגין כד אקרון אבירי לב. הרחוקים מצדקה דלא בעאן לקרבא לגבי קדשא בריד הוא בגין כד אינן רחוקים מצדקה. כיון דאינן רחוקים מצדקה רחוקים אינן משלום דלית לון שלום. דכתיב (ישעיה מח) אין שלום אמר יי לרשעים. מאי טעמא בגין דאינן רחוקים מצדקה. תא חזי אברהם בעי לקרבא לקדשא בריד הוא ואתקרב הדא הוא דכתיב (תהלים מה) אהבת צדק ותשנא רשע. בגין דאהב צדק ושנא רשע. אתקרב לצדקה. ועל דא כתיב (ישעיה מא) אברהם אהבי מאי טעמא אהבי בגין דכתיב אהבת צדק. רחיקותא דקדשא בריד הוא דרחים ליה אברהם מכל בני דריה דהו אבירי לב ואינן רחוקים מצדקה כמה דאתמר. רבי יוסי פתח (תהלים פד) מה ידיות משכנותיך יי צבאות. כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקדשא בריד הוא. דהא כל בני נשא לא ידעי ולא מסתכלי על מה קאים עלמא ואינן על מה קיימין. דכד ברא קדשא בריד הוא עלמא עבד שמיא מאש וממים מתערבין כחדא ולא הוו גלדי ולבתר אנגלדו וקנימי ברוחא עלאה ומתקן שתיל עלמא לקיימא על סמכין. ואינן סמכין. לא קיימין אלא בההוא רוחא. ובשעתא דההוא רוחא אסתלק בלהו מרפפין וזעין ועלמא ארתת הדא הוא דכתיב (איוב ט) המרגיז ארץ מקומה ועמוניה יתפלצון. וכלא קאים על אורייתא דכד יש משתדלי באורייתא מתקיים עלמא ואינן קיימין וסמכין קיימין באתרייהו שלים. תא חזי בשעתא דאתער פלגות ליליא וקדשא בריד הוא עאל לגנתא דערן לאשתעשעא עם צדיקייא בלהו אילגין דבגנתא דערן מומרן ומשבחן קמיה. דכתיב אז ירגנו עצי היער וכו':

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:
Sefer Chasidim 34

מוסר
מספר חסידים סימן לד

“May the Lord cut off all smooth lips, the tongue that speaks great things.” (Psalms 12:4)

יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות (תהלים יב) כל המספר לשון הרע

Whoever tells slanderous gossip is as though he denied the existence of God. For it is written after this, “Who have said, ‘With our tongues we will prevail; our lips are our own; who is master over us?’” (ibid., verse 5). Come and see how great is the power of slanderous gossip; it has no measure. We can learn from the example of the spies [who brought back a bad report about the land of Israel] that even if someone slanders something which does not hear or see, that the insult is punished. How much more so is this true of someone who slanders another person, who is created in the image and likeness of God. “What will it give you, deceitful tongue?” (Psalms 120:3). The Holy One, blessed be He, said to the tongue, “What should I do to you [so that you don’t slander]? All of a person’s limbs are outside, and you are inside. Furthermore, I set up for you two walls, one of bone and one of flesh. The one of bone is the teeth, and the one of flesh is the lips.” “In the multitude of words, sin cannot be avoided.” (Proverbs 10:19) A person should always, therefore, increase silence. He should not speak at all, except for the words of the wise or about things that are necessary for his physical needs. It was said about Rav, the disciple of our Holy Master [Rabbi Yehudah Ha-Nasi], that all his life he never spoke idle chatter. Whoever speaks of mundane matters violates a commandment, as it says, “You must speak of them” (Deuteronomy 6:7) — and not about other things. And a negative commandment that is inferred from a positive is a positive commandment. Some say that he violates both a negative and a positive commandment, as it says, “All things are wearying; a man cannot speak.” (Ecclesiastes 1:8) Even about one’s physical needs, one should not speak much, but only a little, as is absolutely required for his physical needs. The same is true for words of Torah: a person’s words should be few and their content much. So the Sages said, “One should always teach his students concisely.” But if his words are many and their content is little, this is in the nature of foolishness, as it states, “and the voice of a fool with

כָּאֵלוּ כָּפַר בְּעֶקֶר דִּכְתִּיב בְּתַרְיָה (שם) אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשׁוֹנָנוּ נִגְבִּיר שְׁפִתֵינוּ אֶתְנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ. בֹּא וּרְאֵה כִּמָּה כַּחַו שֶׁל לִשׁוֹן הֲרַע שְׂאִין לוֹ שִׁיעוֹר וְנִלְמַד מִמְרַגְלִים וּמֵהַ הַמוֹצִיא שֵׁם רַע עַל שְׂאִין שׁוֹמְעִין וְרוֹאִים וּמִקְפִידִים בְּבִזְיוֹנָם כִּי הַמוֹצִיא שֵׁם רַע עַל חֲבִירוֹ הַנוֹצֵר בְּצַלְם וּדְמוּת עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וּמֵהַ יִתֵּן לָךְ לִשׁוֹן רַמְיָה אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְלִשׁוֹן מָה אַעֲשֶׂה לָךְ כָּל אֲבָרָיו שֶׁל אָדָם מִבְּחוּץ וְאַתָּה מִבְּפָנִים. וְלֹא עוֹד אֵלָּא שֶׁתִּקְנָתִי לָךְ שְׁתֵּי חוֹמוֹת אֶחָד שֶׁל עֵצִים וְאֶחָד שֶׁל בָּשָׂר שֶׁל עֵצִים הַשְּׂנִים וְשֶׁל בָּשָׂר הַשְּׁפִתִים. בְּרֹוב דְּבָרִים לֹא יִחְדַּל פֶּשַׁע. לְעוֹלָם יִרְבֶּה אָדָם בְּשִׁתְיָה וְאֵל יִדְבֵר בְּלֹל אֵלָּא בְּדַבְרֵי חֲכָמִים אוֹ בְּדַבְרִים הַצְּרִיכִים לוֹ לְצוּרָה גּוֹפוֹ. אָמְרוּ עֲלָיו עַל רַב תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבֵּינוּ הַקְּדוֹשׁ שֶׁלֹּא שָׁח שִׁיחָה בְּטִלָּה כָּל יְמָיו. כָּל הַשָּׁח שִׁיחַת חוֹלִין עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה. שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים ו) וְדַבַּרְתָּ בָּם וְלֹא בְּדַבְרִים אֲחֵרִים וְלֹא הֵבֵא הֵבֵא מִכֻּל עֲשֵׂה עֲשֵׂה. וַיֵּשׁ אֲוֹמְרִים בְּלֹא וְעֲשֵׂה שְׁנֵאמַר (קְהֵלֵת א) כָּל הַדְּבָרִים יִגְעִים לֹא יוֹכֵל אִישׁ לְדַבֵּר וְאִפִּילוֹ בְּצַרְכֵי גּוֹפוֹ לֹא יִרְבֶּה דְּבָרִים כִּי אִם מֵעַט מָה שְׁצָרֶיךָ לוֹ בְּהִכְרַח גּוֹפוֹ. וְכֵן בְּדַבְרֵי תוֹרָה יִהְיוּ דְּבָרָיו שֶׁל אָדָם מְעַטִּים וְעֲנִינֵיהֶם מְרַבִּים. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמִים לְעוֹלָם יִשְׁנֶה אָדָם לְתַלְמִידוֹ דֶּרֶךְ קִצְרָה. אֲבָל אִם דְּבָרָיו מְרַבִּים וְעֲנִינֵינוּ מוֹעֲטִים זֶה עֲנִין

many words.” (Ecclesiastes 5:2) “A hedge to wisdom is silence.” Therefore, let a person not hurry to answer and let him not speak much. Let him study in a calm, settled manner, without shouting and without lengthy speech, for “The words of the wise are heard in gentleness.” (Ecclesiastes 9:17)

Practical Law:

Shulchan Arukh, Yoreh De'ah 334

(1) There are twenty-four things for which a ban is declared against a person. They are: One who disparages a Sage, even after his death; or (2) who disparages an emissary of the court; (3) one who calls another person a slave; (4) one who belittles anything of rabbinic law or, needless to say, of Torah law; (5) one whom the court summoned for a set time, and he did not come. (6) If someone did not accept the court's verdict upon himself, a ban is declared upon him until he complies. (7) If someone has something hazardous in his domain, a ban is declared upon him until he removes it. (8) If someone sells his land to a [violent] non-Jew, a ban is declared upon him until he accepts responsibility for any unavoidable harm that may be forced by the [violent] non-Jew upon the Jew who owns the adjoining property. (9) If someone testifies regarding a Jew in the non-Jewish courts, causing money to be taken from him in a manner not in accordance with Jewish law, a ban is declared upon him until he pays. (10) If a slaughterer who is a *kohen* [priest] does not separate the priestly gifts and give them to another *kohen*, a ban is declared upon him until he gives them. (11) One who desecrates the second day of the Festival, observed in the exile, even though it is [only] a custom; (12) one who does work on the eve of Pesach after noon; (13) one who utters God's name in vain, or for an oath over nonsense; (14) one who causes the masses to eat sanctified things outside [the Temple]; (15) one who causes the masses to desecrate God's name; (16) one who calculates years or establishes

סְבָלוֹת שְׁנֵאמַר (קהלת ה) וְקוֹל בְּסִיל בְּרוֹב דְּבָרִים. סִיג לְחֻכְמָה שְׁתִּיקָה. לְפִיכָּךְ אֵל יִמְהַר אָדָם לְהִשִּׁיב וְאֵל יִרְבֶּה לְדַבֵּר וְגַם יִלְמַד בְּשׂוּבָה וְנַחַת בְּלֹא צַעֲקָה בְּלֹא אַרְיכוֹת שְׂדֵבְרֵי חֻכְמִים בְּנַחַת נְשִׁמְעִים:

הלכה

שולחן ערוך יו"ד סימן של"ד

א על עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה דְּבָרִים מְנַדִּין אֶת הָאָדָם וְאֵלוֹ הֵן. הַמְּבֹוֹה אֶת הַחֻכֵּם אֲפִילוֹ לְאַחַר מוֹתוֹ: ב הַמְּבֹוֹה שְׁלִיחַ בֵּית דִּין: ג הַקּוֹרֵא לְחַבְרֵירוֹ עֶבֶד: ד הַמְזַלְזֵל בְּדַבָּר אֶחָד מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר מִדְּבָרֵי תוֹרָה: ה מִי שֶׁשְׁלָחוּ לוֹ בֵּית דִּין וְקָבְעוּ לוֹ זְמַן וְלֹא בָּא: ו מִי שֶׁלֹּא קָבַל עָלָיו אֶת הַדִּין מְנַדִּין אוֹתוֹ עַד שִׁיתֵּן: ז מִי שֶׁיֵּשׁ בְּרִשְׁוֹתוֹ דֶּבֶר הַמְזִיק מְנַדִּין אוֹתוֹ עַד שִׁסִּיר הַנֶּזֶק: ח הַמּוֹכֵר קֶרֶקַע שְׁלוֹ לְנִבְרֵי מְנַדִּין אוֹתוֹ עַד שִׁקְבַּל עָלָיו כָּל אוֹנֵס שֶׁיֵּבֵא מִהַנִּבְרֵי לְיִשְׂרָאֵל חֲבִירוֹ בְּעַל הַמְצָר: ט הַמַּעִיד עַל יִשְׂרָאֵל בְּעֵרְכָאוֹת שֶׁל נִבְרִים וְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ מָמוֹן בְּעֵדוּתוֹ שֶׁלֹּא כְּדִין מְנַדִּין אוֹתוֹ עַד שֶׁשָּׁלַם: י טַבַּח כְּהֵן שֶׁאִינוֹ מַפְרִישׁ הַמִּתְּנוֹת וְנוֹתֵנָם לְכֹהֵן אַחַר מְנַדִּין אוֹתוֹ עַד שִׁיתֵּן: יא הַמְחַלֵּל יוֹם טוֹב שְׁנֵי שָׁל גְּלִיּוֹת אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא מְנַהֵג: יב הַעוֹשֶׂה מְלֶאכֶה בְּעֵרֵב פֶּסַח אַחַר חֲצוֹת: יג הַמְזַכִּיר שֵׁם שָׁמַיִם לְבִטְלָה אוֹ לְשִׁבּוּעָה בְּדְבָרֵי הַבְּאִי: יד הַמְבִיא אֶת הַרְבִּים לְיַדִּי אֲכִילַת קֹדְשִׁים בְּחוּץ: טו הַמְבִיא רַבִּים לְיַדִּי חֲלוּל הַשֵּׁם: טז הַמְחַשֵּׁב שָׁנִים וְקוֹבֵעַ

months outside the land of Israel; (17) one who causes the blind to stumble; (18) one who prevents the masses from performing a commandment; (19) a slaughterer who allows a non-kosher animal [disqualified because of a fatal organic disease] out from under his hand; (20) a slaughterer who did not show his knife to a scholar for inspection; (21) one who deliberately causes himself an erection. (22) If a man has divorced his wife, and they later arrange a partnership or business transactions between them, so that it leads to litigation between them, when they come to the court, a ban is declared upon them. (23) A Sage about whom bad reports are told; (24) one who declares a ban upon someone who does not deserve a ban. [Rama: And the declaration of a ban does not require testimony or clear evidence, but only the judgment of common sense concerning the truth of the matter about which the plaintiff states "It is clear to me." And then even a woman or even a minor is relied upon if it makes sense that the matter is true.]

חֲדָשִׁים בְּחוּץ לְאֶרֶץ: יז הַמְכַשִּׁיל אֶת הָעֵוֶר: יח הַמְעַכֵּב אֶת הָרַבִּים מִלַּעֲשׂוֹת מִצְוָה: יט טַבַּח שְׂיִצְאָתָהּ טְרִיפָה מִתַּחַת יָדוֹ: כ טַבַּח שְׁלֹא הִרְאָה בְּדִיקַת סְפִינּוֹ לְחֹכֵם: כא הַמְקַשֶּׁה עֲצָמוֹ לְדַעַת: כב הַמְגַרֵּשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְעָשׂוּ בֵּינוֹ וּבֵינָהּ שְׂתָפוֹת אוֹ מִשָּׂא וּמִתֵּן הַמְבִיאֵן לְהִזְקֵק זֶה לְזֶה כְּשֵׁיבְאוּ לְבֵית דִּין מִנְדִּיִן אוֹתָם: כג חֹכֵם שְׂשֻׁמוּעָתוֹ רָעָה: כד הַמְנַגֵּד לְמִי שְׂאִינוֹ חַיִּיב נְדוּי (הגה) וְאֵין צְרִיכִין לְעַנּוּי נְדוּי עֲדוּת וּרְאִיָּה בְּרוּרָה אֲלֵא אוֹמֵד הַדַּעַת בְּאִמְתוּת הַדְּבָרִים שֶׁהַתּוֹבֵעַ טוֹעֵן בְּרִיא וְאֵז אֲפִילוֹ אִשָּׁה אֲפִילוֹ קָטָן נֶאֱמָן אִם הַדַּעַת נוֹתֵן שְׂאֵמַת הַדְּבָר:

LECH LECHA FOR MONDAY

לך לך ליום שני

TORAH

תורה

יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד דמילוי יוד דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

ז וְאֵתְגַלִּי יי לְאֲבָרָם וְאָמַר לְבָנָי אֲתֵן יָת אֶרְעָא הַדָּא וּבְנָא תִפְּנִין מִדְּבַחָא קָדָם יי דְּאֵתְגַלִּי לֵיהּ: ח וְאִסְתַּלַּק

ז וַיֵּרָא יְדוּהָ אֶל־אֲבָרָם וַיֹּאמֶר לְזָרְעֶךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבְנוּ שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאָה אֵלָיו: ח וַיַּעַתֵּק מִשָּׁם הַהָרָה מִקְדָּם

(7) And the Lord appeared to Avram, and said, I shall give this Land to your offspring. And he built an altar there to the Lord Who had appeared to him. (8) And he transferred [his tent] from there to the mountain that was at the east

RASHI

רש"י

(7) **And he built an altar there** — [to thank God] regarding the good news [he had just received, that he was to have] offspring, and [that God would give back] the Land of Israel [to them]. (8) **ויעתק משם** — [literally, "And he transferred from there." This means that he transferred] his tent [from there]. **מקדם אל** — [means:] At the east of Beit-eil (similar to Genesis 2:8, see Rashi

(ז) וַיִּבְנוּ שָׁם מִזְבֵּחַ. עַל בְּשׂוֹרַת הַזֶּרַע וְעַל בְּשׂוֹרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: (ח) וַיַּעַתֵּק מִשָּׁם. אֵהָלוֹ: מִקְדָּם לְבֵית הַהָרָה מִשָּׁם הַהָרָה מִקְדָּם